

Beskrivning av förändringar som verksamheter
måste ta hänsyn till i samband med införandet av

SDV Skånes Digitala Vårdsystem

Personcentrerad vård

Version: 2.1

DokumentID: FB044-beskrivning

Datum slutfört: 2024-01-17

Original lagras elektroniskt. Användaren ansvarar för att gällande version används.

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Problemformulering	3
3	Beskrivning av förändringsbehovet.....	3
3.1	Personcentrerad vård och nuläge i Region Skåne.....	4
3.2	Patientberättelsen i SDV	5
3.3	Dokumentation av plan i SDV.....	5
4	Bilaga Exempel på nyttoeffekter	7

1 Sammanfattning

Personcentrerad vård (PCV) är ett förhållningssätt som innebär att en övergång sker från att patienten är en passiv mottagare av vård till att en överenskommelse sker utifrån patientens berättelse där mål formuleras i en gemensam plan. Ett partnerskap ingås och det innebär att dela kunskap och att respektera varandra, där den ena parten är expert på sin egen kropp och den andra har expertkunskap om sjukdomen.

Om patienten känner delaktighet i vården ökar möjligheten för denne att kunna uttrycka frågor och eventuell oro. Patienten som inkluderas i vårdbeslut och vårdprocesser tar större ansvar för egenvård och detta medför i sin tur ökat samarbete mellan vårdgivare. En viktig fråga i partnerskapet är vilken slags delaktighet patienten vill medverka i.

Enligt Region Skånes uppdrag för 2020 ska hälso- och sjukvården vara personcentrerad och utvecklingen av detta har skett inom många verksamheter.

IT system i vården idag stöttar inte vårdpersonalen fullt ut att kunna utföra och erbjuda en personcentrerad vård. Information flödar inte över från tex primärvård till slutenvård, information och dokumentationen är svår att hitta och detta leder ofta till att patienten måste upprepa sig och kan lätt leda till minskad tillit till vården.

Patientens berättelse, överenskomna mål och en personlig plan för vården är de bärande begreppen inom personcentrerad vård och specifik plats finns i SDV för att underlätta dokumentationen och återläsning av dessa viktiga delar.

2 Problemformulering

Enligt Region Skånes uppdrag för Hälso- och Sjukvård 2020 ska hälso- och sjukvården i Region Skåne vara tillgänglig, personcentrerad, hälsoinriktad, jämlik, säker, kunskapsbaserad och effektiv samt att alla verksamheter ska sträva efter en sammanhållen vård anpassad efter patientens behov. Personcentrering är nära kopplat till värderingar, attityder och kultur i hälso- och sjukvården.

För att en personcentrerad vård ska uppnås behöver ett perspektivskifte ske inom vården. I dagsläget ses ofta patienten som mottagare av vård och inte som en individ som är medskapare av sin egen vård. Vården är inte sällan fragmenterad och saknar ofta ett helhetsperspektiv, den organiseras ofta utifrån sjukdomar eller organ. Perspektivet måste också gå från färdiga lösningar inom vården till att sätta fokus på patientprocessen med individanpassning som mål.

Hälso- och sjukvården behöver underlätta för patienter att vara delaktiga i beslut och planer som rör deras vård.

3 Beskrivning av förändringsbehovet

Personcentrerad vård är ett förhållningssätt som innebär att se den enskilda personen samt att involvera och anpassa vården efter individens behov, resurser och förutsättningar inom ramen för lagstiftning och grundläggande etiska principer. Enligt patientlagen ska patientens integritet, självbestämmande och delaktighet främjas.

All personal i hälso- och sjukvård i alla verksamheter påverkas av detta förändringsbehov då all vårdpersonal möter patienter som på ett eller annat sätt har behov av hälso- och sjukvård.

SDV bidrar med grundläggande principer som möjliggör strukturerad dokumentation då en del i journalen är koncentrerad till och sätter fokus på dokumentation av PCV. En annan av principerna är realtidsdokumentation som gör dokumentationen synlig för alla samtidigt.

Genom införandet av SDV implementeras principerna ”Standardisering”, ”Strukturerad dokumentation”, ”Realtidsdokumentation”, ”Rollstyrda vyer” och ”Ordinationsdriven vårdprocess”

Patientberättelse, partnerskap och dokumentation av PCV ska vara levande, alltså ständigt ses över och vara tillgänglig för patienten samt följa patienten genom vårdkedjan.

SDV underlättar strävan efter att utveckla en sömlös vårdkedja för patienten utifrån behov med ändamålsenlig och strukturerad dokumentation för regionens vårdgivare. SDV knyter ihop hälso- och sjukvården i hela Skåne. Standardisering innebär att patienten får tillgång till samma journal och läkemedelslista som hälso- och sjukvården.

3.1 Personcentrerad vård och nuläge i Region Skåne

Personcentrerad vård är ett förhållningssätt som innebär att se den enskilda personen och inte bara en sjukdom eller diagnos. Vården ska anpassas efter personens behov, resurser och förutsättningar inom ramen för lagstiftning och grundläggande principer. Personcentrerad vård grundar sig på tre bärande begrepp: patientberättelsen, partnerskapet och dokumentation.

Utgångspunkten är patientberättelsen och denna ligger till grund för partnerskapet mellan vårdare och patient men även närstående m.fl. Enligt Region Skånes uppdrag för 2020 ska hälso- och sjukvården vara personcentrerad.

I dagens journalsystem saknas specifika platser att dokumentera patientens berättelse på. Det går att skriva ner i fritext men när personal behöver återläsa är det då svårt att hitta var i journalen den är skriven. Även i 1177 saknas stöd för patienter att själv kunna dokumentera sin egen berättelse.

Med patientens berättelse som utgångspunkt ingås ett partnerskap mellan patienten och vårdpersonal, för att tillsammans skapa en gemensam plan över vården där båda parter är delaktiga i processen. Partnerskapet innebär att dela kunskap och att respektera varandra, där den ena parten är expert på sin egen kropp och den andra har generell kunskap om sjukdomen.

För att möjliggöra en personcentrerad vård krävs att en personlig plan skapas, där överenskommelsen mellan patienten och vården beskrivs. Överenskommelsen grundas i ett gemensamt ansvar, som utgår från de resurser som härstammar från patientens berättelse.

Planen ska innefatta mål, förmågor, resurser och strategier för genomförande och uppföljning på kort- och lång sikt. Det ska även finnas plats för signering av överenskommelser som gjorts. I nuläget finns ingen möjlighet för patienten att signera i journalen. Närståendes roll ska också kunna dokumenteras. Detta säkerställer en gemensam överblick för både patient och vården och utgår från patientens berättelse och vad som är viktigt för patienten.

I vissa verksamheter har personcentrerad vård inte implementerats i så stor utsträckning och det finns i journalsystemen inte verktyg för att underlätta ett aktivt partnerskap eller dokumentationen av detta. Dokumentation och information följer inte med i vårdens övergångar och risken för att missa viktig information är stor. Det finns få ställen där personcentrerad dokumentation såsom patientens önskningar och behov kan skrivas.

Patientberättelsen har heller ingen bestämd plats i de olika journalsystemen. Struktur och stöd för personalen saknas för att dokumentera personcentrerad vård.

3.2 Patientberättelsen i SDV

I patientberättelsen kan personens förståelse av sin situation och det personliga i berättelsen som fångar personen bakom patienten ingå. Det kan handla om hur familjesituationen ser ut, hur personen bor och vilka intressen och sysselsättning denne har. Det ska vara patientens egen beskrivning av sitt mående och det som är av särskild vikt för patienten som avses dokumenteras. Här kan också ingå vilken kunskap och erfarenhet av en viss sjukdom eller tillstånd som patient och närstående redan har.

I Journalen PowerChart kommer det att finnas ett formulär för personcentrerad vård där patientberättelsen kan skrivas ner och kan då verka som underlag för den gemensamma planeringen. En stor vinst med möjligheten att dokumentera patientens berättelse är att patient/närstående inte ska behöva upprepa det som tidigare berättats vid varje kommande kontakt med personal samt att denna information finns samlad och enkelt åtkomlig för alla parter.

Med införandet av SDV kan det bli möjligt för patienter att själva skriva/läsa sin berättelse i 1177. Arbete med att vidareutveckla detta pågår.

Tänk på:

- Kunskapen om personcentrerad vård behöver öka på alla nivåer i organisationen

3.3 Dokumentation av plan i SDV

I Journalen PowerChart finns det "Överenskomna mål", där vårdpersonal tillsammans med patienten dokumenterar det överenskomna målen och delmålen. Dessa går att tidsbestämma och utvärdera. När "Överenskomna mål" används ska därför patient eller närstående vara väl informerade om innebörden av att informationen inte kan spärras. Samtycke av patient eller närstående krävs. Personalen behöver välja aktiva val för att kunna se alla "Överenskomna mål" från andra verksamheter. Detta möjliggör för både patient och personal att arbeta mer personcentrerat¹.

Genom struktur och standardisering i journalen är informationen lättillgänglig och risken för att missa eller glömma denna minskar. Då vårdgivaren ser patientens mål, behov och patientberättelse vid varje vårdhändelse gör detta att patienten slipper upprepa sig och känner sig bekräftad och sedd.

Patientens upplevelse av vården är viktig att fånga. I SDV kommer det att finnas olika ställen där patientupplevelsen går att dokumentera.

Det är av största vikt att patientkontrakt/ personlig plan används hos personer med komplexa vårdbehov, många vårdkontakter och behov av samordning. I dessa fall behövs även en samlad översikt för att enklare kunna koordinera insatser. Insatserna behöver också kunna dokumenteras tex vad, när och hur en insats ska göras.

I Journalen PowerChart finns information om patientens vårdteam och besök, både kommande och utförda. För patienter med ett komplext vårdbehov kan denna

¹ Se FB039 - Tvärprofessionell dokumentation

sammanställning underlätta för att försöka få en helhetssyn om vad som skett och vad som är planerat. Detta har i tidigare system endast funnits i administrativa system.

SDV innebär en gemensam journal som skapar förutsättningar för patienten att i större utsträckning kunna ta ansvar för sin hälsa, utifrån sin förmåga och önskan. I SDV finns plats för dokumentation av patientens plan genom en standardiserad och strukturerad tvärprofessionell mall. När denna mall används dras aktuell information som dokumenterats på andra ställen i journalen in och sammanställs till en gemensam anteckning som utgör Rehabiliteringsplanen. Således återanvänds tidigare dokumentation och samlas på ett och samma ställe. Detta innebär att dubbeldokumentation kan undvikas.²

Tänk på

- För att implementera eller arbeta med ett personcentrerat förhållningssätt behövs eventuella organisatoriska hinder identifieras.

² Se FB039 - Tvärprofessionell dokumentation

4 Bilaga Exempel på nyttoeffekter

4.1 Inledning

Den omställningen som Region Skåne genomgår för att kunna nå önskade effektmål möjliggörs med systemet SDV och de principer SDV bygger på. Avsikten med att exemplifiera nyttoeffekter är att de ska kunna användas som diskussionsunderlag och stöd i arbetet med att identifierade nyttor och effektmål i och med SDV.

Exempel på nyttoeffekter har identifierats som konsekvens av respektive princip som den gemensamma IT-miljön Skånes digitala vårdssystem (SDV) grundar sig på. Nyttoeffekterna har klassificerats inom följande områden:

- Kvalitet
- Tidsaspekt personal
- Tidsaspekt patient
- Arbetsmiljö
- Kostnader

4.2 Lista av exempel på identifierade nyttoeffekter

4.2.1 Standardisering

PRINCIP	KAPITEL	NYTTOEFFEKT	NYTTA	MÅLOMRÅDEN RS BUDGET ATTRAKTIV ARBETSGIVARE
STANDARDISERING	1	När patienten känner delaktighet i vården ökar möjligheten för denne att kunna uttrycka frågor och eventuell oro.	Kvalitet	Använd kompetensen rätt

4.2.2 Strukturerad dokumentation

PRINCIP	KAPITEL	NYTTOEFFEKT	NYTTA	MÅLOMRÅDEN RS BUDGET ATTRAKTIV ARBETSGIVARE
STRUKTURERAD DOKUMENTATION	1	SDV skapar förutsättningar för en mer Personcentrerad vård (PCV) vilket innebär att en övergång sker från att patienten är en passiv mottagare av vård till att en överenskommelse sker utifrån patientens berättelse där mål formuleras i en gemensam plan.	Kvalitet	Använd kompetensen rätt

4.2.3 Ordinationsdriven vårdprocess

PRINCIP	KAPITEL	NYTTOEFFEKT	NYTTA	MÅLOMRÅDEN RS BUDGET ATTRAKTIV ARBETSGIVARE
ORDINATIONSDRIVEN VÅRDPROCESS	1	Patienten som inkluderas i vårdbeslut och vårdprocesser tar större ansvar för egenvård och detta medför i sin tur ökat samarbete mellan vårdgivare.	Kvalitet	Använd kompetensen rätt